

ÚGY KÉSZÜL, MINT A LUCA SZÉKE...

Szerencsés vagyok. Tegnap ismét részt vehettem a Villó énekegyüttes adventi koncertjén a Szent István körút egyik emeleti lakásában. Lenn dübörgött az ezüstvasárnapi forgalom, itt fenn pedig a legújabb gyűjtésekből válogatva az együttes négy tagja és egy népzeneész elénk varázsolt egy másik világot. A várakozás, a türelmes szálláskeresés és a megszületés emlékeztető misztériumjátékát. Egy ismerősöm megkérdezte utána, hogy vajon mit mond ez a szöveg és stílus a mai fiataloknak? Azt válaszoltam, hogy valószínűleg semmit, de a dalok és szöveg mögötti csend bizonyára megérinti azt, aki eljön ide, meghallja és befogadja, vagyis előzőleg felkészült. Mire is? Valami magasabb megszületésének a várására önmagán belül, majd rajta keresztül a világban - körülötte. És erre a várakozó álláspontra – hiszen csinálni ezt az állapotot nem lehet – alkalmassá kell válni. Utána jött is néhány fiatal és eljátszottak egy vidám, hangulatos és mégis nagyon mély pásztorjátékot erről a várakozásról, csodabefogadásról – tegnap, itt a Szent István körút egyik emeleti lakásában.

Idén, Luca napján, vagyis ezt megelőző héten, egy közösségben Farkasinszky Tibor ősi magyar hagyomány és valláskutató mesélt a magyar őshagyományban szereplő Luca, Lu-za jelentéséről, aminek látszólag semmi köze a néphagyományhoz és a katolikus hagyományhoz. Látszólag, írom, mert bár mindegyik tiltakozik bármilyen kapcsolat ellen a másik kettővel, valaminek kell ott lennie. Kutatásai szerint Lu-za a tél isteneinek egyike volt. Dússá, belsőséggé, gazdaggá tevő, növelő, sokasító isten, aki az ember (férfi/asszony) és az apróállatok (pl. lúd) fénye, ragyogása, világossága volt. Részletesen elemezte az ősi magyar hagyomány alapvetően égi jelenségekhez és jelekhez, alapvetően a Tejútnek az asztrológiától eltérő képeihez kapcsolódó szemléletét, mely szemlélet aztán a mai napig olyan apró jelekben maradt fenn például, mint a székely-kapu boltozata, a nap és hold szimbólum, a griffmadár jelképrendszere, a Miska kancsó jelentésének eredeti, a magyarral rokon sumér nyelvi értelmezés alapján.

A katolikus hagyomány 5--6. századi legendás szenvedéstörténetei szerint Lúcia Siracusa városának egyik lelegelőkelőbb családjából származott. Lúcia elkísérte beteg édesanyját a mintegy negyven mérföldnyire lévő Kataniába, Szent Ágota sírjához, hogy gyógyulását kérjék. Miután az édesanya meggyógyult, Lúciának volt egy álma: Ágota jelent meg neki, és mint a hűgát megkérdezte, hogy miért az idegenben lévő sírnál keresték a gyógyulást, mikor Lúcia a saját hitével is meggyógyíthatta volna anyját... Útjukon hazafelé pedig Lúcia megkapta az engedélyt anyjától, hogy ne kelljen férjhez mennie, s amit hozományként birtokol, azzal tetszése szerint bánhat. „A menyasszonyod talált egy igen értékes kincset, amelyet meg akar szerezni magának” – mondta Lúcia nevelője a vőlegénynek. „Most eladja mindenét, hogy azt megvehesse.” Az ifjúnak azonban megdöbbenve kellett rájönnie, hogy Lúcia csak a szegényekkel törődik, szó sincs semmiféle olyan kincsről, amire ő gondolt. Kiderült, hogy a menyasszonya keresztény, erre bosszúból följelentette Paschasius bírónál. A bíró ráparancsolt Lúciára, hogy áldozzon az isteneknek. Mikor a leány ezt megtagadta a bíró megfenyegette, hogy nyilvánosházba záratja. Lúcia rettenthetetlenül így válaszolt: „Ezzel a testem nem tudod beszennyezni, mert az csak úgy lesz tisztátalan, ha az akarat beleegyezik. Ezért még ha el is veszed erőszakkal testem tisztaságát, akaratomat erre nem tudod rávenni. Mire vársz? A testem kész a kínra!”

A sok, erre a napra vonatkozó népi hagyomány közül az egyik szerint Luca széke ötlábú, tizenegyféle fából készül és minden nap csak egy darabján lehet dolgozni. Szög nem használható hozzá. Az éjféli misére készül el. Ekkor, aki készítette köpenye alatt becsempészi a templomba, majd Úrfelmutatáskor rááll és meglátja az ördögöket és boszorkányokat – mondja a néphagyomány. Ezt követően sürgősen pucolnia kell, mert a boszorkányok felfedezik azt, aki meglátja őket és el akarják pusztítani. A hagyomány szerint mákot kell a legényeknek maguk után elszórniuk, aminek a boszorkányok nem tudnak ellenállni, és amíg felszedezetik ők hazaérnek és elégetik a széket. Eddig az egyik néphagyomány.

Ami megfogott és el sem engedett az volt, hogy az évezredek átívelő hagyományok között miért lehet ekkora ellentmondás. Mindhárom felfogás képviselői megtagadják a másik kettőt. Mindhárom felfogás gyakorlóinak alig van fogalmuk a másik kettő jelentéséről – vagyis arról, amiről azok beszélnek. Egyáltalán van-e valami közös bennük, hiszen az emberek látszólag nem változtak ez alatt a néhány évezred alatt. Vagy, ha változott is a szemléletük, világ nézésük, lehet-e találni egy

olyan fonalat, ami szükségképpen össze kellene, hogy kösse ezeket a szemléleteket egy egyszerű, természetes, az ember igaz természetének megfelelő módon. És akkor megláttam valamit, ami meglepett. Ez a fonál nem lehet más, csak maga az ember a maga valóságában: önmagában és kapcsolatában a világgal.

Az ősi magyar hagyomány értelmezése szerint - mely hagyomány messze a Kárpát-medencei kort megelőzően alakult ki, hogy úgy mondjam hozott anyagként szerepelt őseink szemléletében -, az embert (állatot) növelő fény, világosság (Luca, Lux, Lu-za) felülről, a csillagok jelképein át, a Nap és Hold jelképén át jut el hozzánk. Valahonnan, ami sokkal nagyobb az embernél, s mely megismerése lehetetlen, és csak ennek a nagyságnak az imádata lehetséges, a természet jelenségei és tárgyai közvetítette törvényeken keresztül – ahogy azt Farkasinszky Tibor ismertette velünk.

A katolikus hagyomány szerint az embert növelő fény és világosság (Isten szeretete) a szent emberek közvetítésével jut el hozzánk. Annak ellenére van így a vallási hagyományban, hogy a történet szentje felhívja a figyelmünket, hogy ne az ő sírjaiknál keressük a gyógyulást hozó erőt, hanem önmagunkban. A „hozomány”, ha már összegyűlt, szabadon felhasználható, és csak az akaraton múlik, hogy mire használjuk. A test akár már oda is adható, hiszen az akarat – ha kialakult - a lényeges.

A népi hagyomány szerint pedig a valóság (ördögök és boszorkák, vagyis a szétszóró, lehúzó erők) meglátása pedig akkor jön el, ha elkészült egy tárgy, amire fel képes már állni az, aki lát. Ekkor a tárgy segítségével, felhasználásával nyilvánvalóvá válik a világosság, az igazság, és ami a fényüknél látszik: a valóság.

Vagyis a növelő, a világosító születése ezen jeles napon, amiről a téli napforduló a világnak ezen a táján olyan régóta beszél, mindhárom szemléletben fentről jön, az embernél magasabbról. Az elsőt, az őshagyományban éjszakánként, a csendben és sötétségben, a nyugalomban az égbolton látszik és emlékeztet nagyságára és hatására, a törvényeire. Ez az emlékezés növel. A második, a katolikus szemléletben elődeinken keresztül örököljük a meglátását, de ott lehet bennünk is, ha képes megszületni, Ebben az ősök tisztelete és a kialakuló akarat növel. A népi hagyomány szerint pedig egy emlékeztető tárgyon dolgozva jut el a készítője arra a képességre, hogy közvetlenül be tudja fogadni a felülről jövőt, a látást, a valóság és igazság látását. Itt, a titokban végzett, aprólékos munka növel. Tehát összegezve: a világosító, az igazság felülről jön. Kezdetekben messziről és mások, kiemelték közvetítésével, majd egyre közelebb jön és aztán már itt is van. A kis Siracuza-i lány, vagy bármely kis legény elérheti, ha megszületik benne. Itt van a szemünk előtt, gyakorlatokat végzünk (jócselekedetek, tárgyak elkészítése), mégsem látunk. Valami még mindig hiányzik.

És akkor beugrott, hogy ismerek egy régi tanítást, ami Platónnál, vagy már Püthagorasznál is szerepelt és már ők is valahonnan a szkíta vagy kaldeus hagyományból vették. Eszerint az emberi testnek öt központja, funkciója van, melyek egymással összefüggnek, de nagyon különböző minőségűek és csak az összhangjuk biztosítja a készülék, a test emberhez méltó működését. Ezek: az ösztönközpont, a szex központ, a mozgásközpont, az érzelmi központ és a gondolati központ. Működésük és működési sebességük – mondja a hagyomány – igen nagy eltéréseket mutat és a szokásos működésük koordinálását egy egyszerű, de nem az ember valódi természetének megfelelő szerkezet végzi. Ez a fajta működés elegendő ahhoz, hogy a természet igényelte életfunkciókat (anyagok átalakítása, fizikai kifejlődés, szaporodás, működés) ellássa, de megakadályoz minden ennél emberibb megnyilvánulást. Egy valódi emberibb megjelenése – ami minden emberi szervezetben „hozományként” adott – csak akkor lehetséges – mondja a hagyomány -, ha ez az alsó öt központ összehangoltan működik. Ez a magasabb hangoltság viszont nem igénye a természetnek. Számára elegendő a lét fenntartása. A kozmosznak – vagyis a rendnek – van azonban egy igénye az emberi lény megalkotásával, ami ennél többet igényel. Ennek teljesüléséhez minden szükségest folyamatosan megad. A tanítás azt is elmondja, hogy ez az energia a helytelenül megalapozott emberi létezés során folyamatosan elherdálásra kerül. Ha azonban egy „munka” eredményeként összegyűlik valakiben, akkor megjelenhet, felléphet az igazi „intéző”, két felső (érzelmi és gondolati) központnak nevezi a tanítás, aki már ennek a kozmikus igénynek a szükségét is látja, és ehhez igazítja az ember, ezáltal már emberibbé vált ember működését. Ez a munka pedig a belső tisztítás munkája, ami lassan megnyit felfelé.

Nahát! – mondtam és összecsaptam a kezemet, ahogy az a kislány tette annak idején a dobogókői kilátóban, amikor meglátta a hatalmas szivárványt a Szőkeforrás völgye felett. Hát mégis van fonál? És milyen ismerős is.

Ahhoz, hogy egyáltalán érzékeltetni tudjam – ha még nem látszana - a fonalat, megpróbálom mindhárom hagyományon keresztül, ezen utolsó, régi tanítás alapján bemutatni. Az első, az ősi magyar vallási hagyomány fényhozója, gazdaggá tevője, növelője – Lu-za – ott volt a szemünk előtt minden éjjel, amikor aludtunk. Ott volt összes társával együtt (pl. Nimród, avagy Orion és a Csodaszarvas, avagy Cassiopeia), melyeknek ugyancsak nagy szerep jutott az ősi hagyományban. Észrevétlenül hatott. A sámánok, mágusok és táltosok közvetítették, akik láttak a sötétben is és a világosban is. Bármikor láthatta azonban bárki, aki szemét este kinyitotta és fejét felemelte. Lu-za oda volt írva az égre. Látni lehetett. Ma is lehet. Cygnus-nak nevezi a tudomány, vagyis Hattyúnak (lúdnak), vagy Északi Keresztnek. Az egyszerű embernek nem kellett látnia. Hinnie kellett a táltosban és az gyógygította, tanította, vezette, növelte. Vagyis az ember, az igazi teljes-ember a közvetítő, a táltos volt. A többi ember a kozmikus tárgy, a Luca széke szerepét töltötte be, amin a táltos állt, és látott. A keresztény korban – egy kis rövid időszaktól eltekintve, amikor Jézus fellépett, és még néhány évtized – ez a régi szemlélet megmaradt, illetve visszaállt, hiszen sok ezer éves szemléletről volt szó. A táltosból pap lett és ő töltötte be ezt a szerepet. Elrejtve, például a szentek élete és tanítása alapján azonban továbbadódott ennek a különös tanítónak a tanítása, aki mást mondott, mint a táltosok: „miért az idegenben lévő sírnál kerestétek a gyógyulást, mikor saját hiteddel is gyógygíthattad volna anyádat?” – mondja a szenten keresztül a kislánynak. Vagyis, a tanítás alapján: ha a hozományként birtokoltat feladja, felajánlja, „tetszése szerint bánhat vele” (mintegy ráállhat), akkor megjelenhet benne a valódi látó, növelő, fejlesztő, gazdaggá tevő. Nem a csillagos égen, nem a táltosban és a papban, hanem benne önmagában. A népi hagyományban ez a kép a legvilágosabb. Szinte szó szerint megegyezik a tanítással. Az őt, különböző fából készült láb és még további sok ugyancsak más-más fából készült összekötő elemet (koordinálatlan, zabolátlan, vagy alacsony szinten együttműködő központokat és azok kapcsolatait, amiket a szokásos érzelmek és az általuk kiváltott asszociatív gondolatáramlatok, vagyis a személyiség, az ego irányít), lassan, naponta egyet-egyet elkészítve (mindegyik funkciót mélyen megismerve), összhangba lehet hozni (a figyelem szándékos, aprólékos munkájával), és ez teszi lehetővé a közben kialakult valódi látó fellépését (a gyógygítót, a növelőt, a tanítás két felső központját), a lelkiismeretét - mondhatnánk katolikus nyelvezettel –, és nem akármikor, hanem akkor, amikor a világosság- és szeretethozót egy összeszedett állapotban a legmélyebb sötétség idején ünnepeljük. Az egy külön érdekesség, hogy a hagyomány azt mondja: szög nem használható hozzá. Vagyis – számomra ezt annyit mond -, hogy nem lehet semmi, ember által készített hozzáadni. Minden hozzávaló természetből fogva adva van hozzá. Itt van – mondhatnánk. Használni kell, és akkor lehetővé válik a megjelenése és működése.

No, de miért kell így elrejtteni? – kérdeztem magamat. Hiszen olyan világos az alapvető és ezért magasabb emberi kötelesség: jónak kell lenni! Hát csak azért, mert magától nem megy. A lét és fajfenntartás erői, melyek működésük segítésére létrehozták az ego-t (az ördögök és boszorkák a népi hagyományban) nagyságrendekkel erősebbek, mint a misztikus csillagos ég, a szentek élete, vagy az aprólékos önmagunkon végzett munka (például közösségben) vonzereje. Ezt reprezentálja a népi hagyományban a szék elégetése. Nem maradhat meg, mert a „boszorkányok” rávetik magukat a megalkotóra, ha nála találják. Újra kell alkotnia titokban a következő évben (minden nap) és még rá kell vennie két-három fiatalt is a Luca széke készítés hagyományának folytatására.

No, de miért készül ilyen lassan? – kérdeztem tovább. Az a munka, ami javasolva van „olyan, mint apró halakból ételt készíteni” – mondja a kínai hagyomány. Egyenként meg kell ismerni a fákat (az ember funkcióit és működését, őszintén): keménységüket, faraghatóságukat, szívóosságokat, ellenállásukat. Majd a szükséges szerszámokat (türelem, figyelem, bizalom) is meg kell tanulni használni, és még az idővel is gazdálkodni kell. Ismerek olyat, akinél évtizedek óta tart, és ki tudja elkészül-e vele valaha. Majd végül az összehangolás (még egy háromlábú széknél sem egyszerű). És végül rávenni őket, hogy elviseljék maguk felett, magukon a „gazdát”, hogy az rájuk álljon! Ez a legnehezebb. Lelkesedni lehet. Neki is lehet veselkedni. De elkészíteni majd felajánlani, odaadni, elfogadni, hogy alul marad, nem ő lesz, aki csinálja – az egy más kérdés.

Állítólag – nem láttam – a székesfehérvári múzeumban van egy Luca-széke. Egy lelkes plébános kobozta el egy váli fiataltól valamikor a múlt évezredben. Pedig a szabály úgy szól, hogy el kell égetni, mert bajt hoz. Talán a fiatalember megértett belőle valamit, amikor készítette. Az már egy másik kérdés, hogy Jézus „mit tanított” a Luca székeről. Ő sem nyíltan tanított mindent, ő is magával vitt sok mindent, az ő tanítása sem gyorstalpaló volt, az ő tanítása is tartalmaz a csillagos égtől, a hagyományokon át a személyes viselkedésszabályokig sok mindent. Szerencsére vannak ősmagyar

valláskutatók, vannak olyanok, akik a szentek életét kutatják és olyanok is, akik a népi hagyományokat őrzik és fejtik. És vannak gyakorló csillagfejtők (látók), gyakorló a szentek életét ma köztünk élők (adó-szolgálók) és gyakorló Luca széke készítő (építők), akikben összegyűlik a valódi emberhez méltó és szükséges mennyiségű anyag. A világ ebből semmit sem lát. Akik meglátják, ellene vannak és pusztulását akarják, akik követik ellene vannak a többi, a másként követőknek. Ezért marad rejtve. Ezért hat rejtve. Az „ördögök és boszorkák” miatt. Azonban sokezer éve van. És hat. És újra és újra elő kell venni és el kell kezdeni létrehozni, hogy aztán újra elpusztuljon. Valami így igényli. És valakik mindig meghallják a halk hívását, még a legsötétebb napon is. Áldás rájuk és köszönet nekik. Ők az elrejtett, de el nem vezett fonál fenntartói.

Kőbánya, 2012. Advent